

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КНЪИЖЕВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ И. Ненадовићъ.

ТЕЧ. V. Овай листъ излази у Вторникъ и Четвртакъ на по табака, а у Суботу на табаку. Цѣна му е за три мѣс. 5, а за пола годвие 10. цванц. За огласе плаћа се одъ врсте 5 крајц. за трипуть. № 56.

ЦРНЫИ ПРОСИЯКЪ.

(Продужено)

XI.

„Но опеть мой синъ мора ово иманѣ добыти,“ дода Маркиза тихимъ гласомъ и као да сама себи говори, „онъ мора добыти! Господине одъ Каралъ“ продужи она съ муклимъ осмейкомъ „говори се, да вы знате мачемъ владати као Св. Ћорђе, вашъ едноплеменикъ.“

„Я самъ се петнаестъ година упражнявао у бореню“ одговори мулатъ поносито.

„Тимъ боль! — И то говоре, да се нико неуме тако пиштольмъ послужити као вы.“

„Я удвоявамъ тана на тридесетъ коракляй, милостива госпою.“

„То мора врло лепо бити! — Шта зовете вы тана удвоявати, господине одъ Каралъ?“

Маркиза даваше своемъ гласу све еднако веѣма улагующій се тонъ.

„То незначи ништа друго“ настави мулатъ, „но другимъ танетомъ ударити у ону рупу, кою е прво тана пробушило.“

„То е за чудо!“ рекна Маркиза уставши тихо. „Тако господине одъ Каралъ, кадъ сте у згодной прилики, вы морате врло страшанъ человекъ бити.“

Мулатъ се замисли за еданъ тренутакъ. Онъ бацы погледъ на Маркизу пунъ подозрениа и мрзости. Али на брзо, као докъ тренешъ, ступи на место овогъ погледа обичный изразъ ласкателне послушности.

„Вы обѣте, да каквогъ человека убиемъ?“ проговори онъ.

Маркиза се при овомъ упреко ударившемъ питаню прене, али на место да се збогъ тога налоти, увати руку мулатову.

„Кадъ бы то учинили“, прошапѣ она, „за свагда бы васъ ослободила.“

„Шта кадъ бы учиню?“ упыта Каралъ, учинивши се као да не разумео.

„Алфредъ мора бити супругъ Елене одъ Рембри“, рече маркиза нестрпеливо — онай намъ человекъ стои на путу.“

„Заиста“, придода ладнокрвно мулатъ.

Госпою одъ Рембри лупи своюмъ маломъ ногомъ яко у патосъ.

„Вы знате владати мачемъ и пиштольмъ,“ продужи она. „Двобой. — —“

„Разумемъ“, рече Каралъ.

„Дакле!“

„Али я самъ страшливъ, милостива госпою, и никадъ се нисамъ био.“

„Бедна робска душо!“ мумлаше маркиза презрительно.

Каралъ нехтеде ни чути ову увреду, и дода недоставши нимало у ватру:

„Може се человекъ убити, а да се не туче на двобою. Шта намъ е до средства, само кадъ е послѣдакъ еданъ истый?“

Госпою одъ Рембри обори главу и чиняше се да е нерѣшительна. За време тога бацю е мулатъ крадомъ свирѣпый погледъ на ню. Да е могла она овай погледъ видити, то небы она была нерешительна, него бы се бояла одъ какве преваре.

„Онъ е врло младъ“, рекне ова найпосле. „Кадъ бы се могао на комъ другій начинъ удалити! — —“

„То бы было юштъ боль, милостива госпою.“

Ледена ладнокрвность мулата у таквомъ тренутку быяше тако необычна, да га госпою одъ Рембри поче гледати немирно.

Но Каралъ е имао времена, да се мало прибере; она ништа друго не спазила, него страхопочитателну, сносеѣу подчинѣность.

„Дакле“, рече она, помакнувши се на своюй софя, да бы юй се нѣнъ повереникъ больма приблизити могао; „шта да чинимо?“

„Есте л' се на што решили, милостива госпою?“

„Есамъ, — доиста, — решила самъ се.“

„То ме чуйте.“

Мулатъ седне поверително поредъ свое негдашнѣ господѣ. Гола помисао на заедничко злочинство поставила ѿ е на еданъ истый степень.

„Сутра“, продужи онъ, „Вы полазите у замакъ Рембри. Господинъ маркизь у момъ присутству позвао е Ксавіе-а, да га посѣти. Истый такавъ позивъ напишите му и вы.“

„Не, не“, викне маркиза силно. „Такво писмо могло бы —“

„Имате право. Вы несмете се излагати опасности. Я примамаъ на себе да му напишемъ писмо. Само морате господина одъ Рембри известити, да сте ме позвали“

„То ће быти.“

„За остало моя е брига. — Сутра, добра госпоіо, сутра да се саставемо у замку Рембри.“

Мулатъ отиде; текъ што е изишао на сокакъ, одлакша себи са страшнимъ смеіомъ. Онъ се поче силно.

страшно кривити у своимъ говоръ спроводећимъ движеніама. Прозлазећи држали су га за сѹмашедшегъ.

„Я ћу постати убијца“ говораше онъ у своимъ мислима; „али я ћу постати нѣнимъ господаромъ, као што самъ пре быо нѣнъ робъ. И тада — ха! како ћу се тада осветити.“

Онъ уђе у кафану, гди набрзо напише неколико речій. Потомъ завіе цедульицу, адресира на Ксавіе-а и одма е преда.

Быяше већ доцканъ. Ксавіе быо е дошао кући и врло се чућаше, да се Каралъ одъ данашнѣга догађая іоште никако не даваше видити. Просіакъ му ніе ништа о писму говоріо, кое е Каралъ тайно писао полицай-вомесару, и младићъ быо е изванъ сваке сумнѣ. Онъ неимаћаше времена да свой духъ управи на оваква подозрениа.

(продужиће се)

ДОМАЊЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

С Р Б И Я.

✠ У Београду 25. Юнія. Читательима овога листа добро су познати бурни догађаи скоро минувшегъ рата, кои су, ово три године дана, велику часть целога света, а нарочито съ нама у близкомъ одношеніи стоѣћи народа и држава поколебали были. Нама у државномъ положеніи, у разнымъ заедничкимъ интересима сродни народи, едни по својемъ позиву велика народа, едни збогъ свое преваглости, а едни по нужди неуклонимы околностей, быше увучени у вртлогъ рата, у вртлогъ свакояки изъ нѣга проистичући беда и неволя, тако, да неки одъ нѣхъ іоште и данасъ трпе одъ послѣдїца овога светскогъ волнованя, и іоште ће довольно времена потребно быти, да се одъ свои економны и политичны рана опораве. Усредь овако опасны околностей, одъ коя су и веће, и независне државе више или маиъ у својемъ напредку обустављене, у својемъ благостаніи потрешене быле, наше е мило отечество, Србія, промисломъ Божиимъ, мудрошю Светлога Кнѣза и Правительства, добримъ грађанскимъ чуломъ и послушношю Србскога народа, одъ свою злы утицаая срећно поштеђено было. Србія, по скоро утишавшій се европской бури, нарочито не само што ніе у своимъ народнымъ правама ниучемъ ограничена, него е нѣно политично быће садъ сасвимъ осигурано, утврђено. Она е Парискимъ трактатомъ, подъ 18. Марта текъ год. заключенымъ,*) ушла у обште европско явно право, и нѣно политично быће, као обштепризнатогъ Княжества, заеднички е емствовано одъ свою европски велики сила, чиме су наша народна права не само свою сталность добыла, него су се уедно и распроостранила. Овимъ трактатомъ даровано Србіи право, имати свога посланика у сталной комисіи ради регулираня плавитбе на Дунаву, такође е едно ново, чести пуно право. Ово свокояко срећно политично станъ милогъ намъ отече-

ства, желећи Нѣгова Светлостъ, Премилостивый Господаръ и Кнѣзь нашъ, целомъ народу Србскомъ саобщити, а тиме чувство благодарности како према Пресветломъ Султану, тако и према остальимъ великимъ, Србіи толико благопаклонимъ силама у нѣму утврдити, и уедно на верно испуњаванъ грађански дужностей позвати га, изволио е издати слѣдуюћу

ПРОКЛАМАЦІЮ.

Ево већ оне четрнаестъ година да се наврши, одъ како самъ, любезный народе србскій, по промислу Божиемъ, по обштой воли и жельи твоіой, и по милости Свепресвѣтлѣйшегъ Цара Султана Абдуль-Мецида приміо кормило Княжества овогъ. У теченіи овога времена Я самъ помоћу Божиомъ, приврженосћу и послушношю твоіомъ къ Мени, ако е и было свакояки времена и обстоятелства, сачувао до данашнѣга дана повѣренный Ми драгоцѣнный аманетъ, милу нашу Србію, недирнуту у своимъ правама и преимуществома, и видіо е, да у моралномъ и материальномъ станіи своемъ све више и болъ напредуе и процвѣтава. Колику срце Мое радость и задовольство осећа у томе, што самъ тешкій овай Мой задатакъ тако срећно досада быо у станіи извршити, толико већу радость осећаю садъ Мое прси, кадъ видимъ, да су стараня Моя, Мои даноноћни трудови за унапредованъ благостоянїя премилогъ Ми народа и отечества Могъ награђена плодомъ онаковимъ, какавъ се само желити могао.

Вама е познато, любезна браћо Моя, да е после оны бурны и ратны догађая, кои су

*) Овай е саобщтенъ читательима у бр. 31. Шуладинке, на страни 245. и слѣд.

скоро три године дана траяли, а кои су насъ, благодареніе буди Богу, само збогъ поменути ваши грађански добродѣтельій срећно и на миру мимошли, заключень у престолномъ граду Французске између своіу велики сила Европе 18. Марта ове године миръ. Овай благословеный миръ, коме се цела Европа обрадовала, донео е и нама благотворне плоде и обезбѣђаваюћа емства за нашу будућность. Подъ 5. т. м. приміо самъ Я одъ Високе Порте званично приославный трактатъ реченога мира, у кога §§. 28. и 29. утврђую се наша досадашньимъ царскимъ хатовима дарована права и преимућства, и ставляю се одсада подъ заедничко емство своіу у истомъ трактату участвовавши Високи сила. Осимъ тога, имао е милость нашъ премилостивый Султанъ са осталимъ Високимъ уговорившимъ силама §§-ма 17. и 18. даровати намъ право, да и мы и остала два подунавска княжества, Влашка и Молдавія, пошлѣмо посланика у сталну комисію ради регулираня пловидбе по Дунаву, коя ће бити састављена изъ посланика Високе Порте, Аустрије, Баварске и Виртембергске. Висока Порта писала Ми е већъ, да таковогъ едногъ посланика изберемъ, и по смислу хвалѣногъ трактата тай изборъ Іој на височайше одобренъ Султаново поднесемъ, кое самъ Я и учиніо.

Сада, браћо, можете ясно видити, да смо у нашимъ правама и преимућствама осигурани и утврђени, и да су спољашня и внутрєня наша положенія и отношенія савршено рѣшена и окончана, и да намъ сада ништа друго неостае, но да се по сили исты права, коя намъ независимо внутрєнъ правленіе даю, у внутрєности нашой развіямо, и благостояніе землѣ наше унапређуемо. Благодаримо на овомъ прво и прво милостивомъ Богу, па онда великодушномъ нашемъ Султану и осталимъ великимъ владѣтельима, кои су трактатъ заключили и подписали. У савршеномъ увереню, да ћете вы сви са Многъ делити благодарна чувства према овимъ на насъ изливенимъ благодарѣніяма, Я самъ, као Князь вашъ, у име Мое, и у име народа Мога, изявию Мою найдублю и најтоплию благодарность Пресвѣтломъ Султану, и препоручіо Отечество наше и дальој Нѣговой Високой благонаклоности и милости.

Обявлююћи ово све свима властима во вѣреногъ Ми княжества, вишимъ и нижимъ, духовнимъ и мірскимъ, и цѣлому прелюбезномъ Ми народу србскому, являмъ му у исто време, да ћу Я и одсада, вѣранъ Моіой заклетви и саобразно возложенимъ Ми Уставомъ земальскимъ дужностима строго и савѣстно по Уставу и чистомъ смислу нѣговомъ упражнявати Мою княжеску власть, и бодро блисти, да сва надлежателства земальска уобште и сви чиновници и званичници понаособъ, свое дужности точно, вѣрно и законима землѣ сходно испуњаваю. Нећу трпити никога, да злоупотребленія чини, и никога да се преко круга свое дѣлателности маша, еръ само строгимъ испуњаванѣмъ свое дужности, и строгимъ чуванѣмъ, да се нико немеша у оно, што нѣму у кругъ не спада, дае се постићи цѣль доброгъ и уредногъ правленія землѣ. Я ћу далѣ свимъ силама Моимъ настати, да у земљи нашой миръ и поредакъ владаю, да се развиткомъ душевнимъ и унапређенѣмъ благостоянія народу србскому лепа и заслужена будућность отвори, да свакій са своимъ буде сигуранъ и обезбѣженъ, и да свакій, кои право има, правицу добые, да најпослѣ свакій, кои редъ и поредакъ квари, или на туђе насрта, буде строго и по законима землѣ казнѣнъ. Едногъ речи добри ће наћи у Мени добра отца и заштитителя, а зли и неваляли строгогъ наказателя. Зато ће највеће спокойство срду и души Моіой причинити, кадъ Ми се буду дали поводъ и прилика, да чинимъ добро, и да свима будемъ отаць. Врлина народа Србскога обште е позната; сачувайте е, браћо, и унапредакъ на честь и поносъ Мой и вашъ.

По томе, любезна браћо, будите и одсада Мени и Моимъ властима покорни и послушни, почитуйте и изврщуйте као и досада законе и уредбе земальске, любите се између себе сви као браћа, одзивайте се свагда и у свако време позиву и наложима правительства Могъ, па се небрините ни о чему другому, но свакій о своме послу. Како самъ дояко при толикимъ тешкимъ и много пута опаснимъ временима и обстоятелствама Божіомъ помоћи умео и могао сачувати отечество Мое одъ сваке опасности и свакогъ непоредка, тако се уздамъ у Бога, да ће Ми онъ, милостивый, и сваге и мудро-

сти дати, да и одсада, докле нѣгова света воля буде, управляемъ княжествомъ овимъ мирно и благополучно. Тога ради іоштъ вамъ еданпутъ велимъ, съ любви и поверенѣмъ пріймайте наредбе Мога правительства, кога е единый задатакъ о ползи и напредку свога народа старати се, па кое тога ради, и што оно неће ништа на васъ налагати, што небы къ вашему добру, къ вашему напредованю служило, пружайте му у свакомъ предузећу нѣговомъ вашу рукопомоћ и вашу готовость, па ће намъ онда све добро, све ће намъ онда напредно ићи. Тако будите увѣрени, и тако свима вашимъ домаћима кажите, коима као и вама свима Мой Княжескій поздравъ изьявлюемъ.

В № 881.

У Београду 23. Юнія 1856. год.

АЛЕКСАНДЕРЪ КАРАБОРЪЕВИЧЪ,

Князь Србскій.

Београдъ 24. Юнія. Младый Княжевичъ нашъ, Петаръ, свршивши свое испите одпутовао е юче по подне са својомъ пратњомъ у Карлсбадъ, у намѣри, да неко време овогъ школскогъ одмора у истомъ мѣстунералне воде употребљава, после чега ће остало време по обичаю као и сваке године у путованю провести.

У Београду 25. Юнія. Нѣгово Превосходительство Г. Войвода Тома Вучићъ Перишићъ, кои се дуже времена у Бечу, ради побольшаня свога здравля съ успѣхомъ задржавао, приспео е юче у Београдъ.

ТУРСКА.

„Преса“ пише: Западне депеше занимаю се много са единомъ депешомъ, коя е преко Триеста изъ Цадиграда стигла, и коя явля, да е Порта заключила, да збогъ млоги немира и раздаржености у турскоме царству заустави обнародованѣ Хат-Хумаюма. Но нами се чини, да е то едно неосновано нападанѣ, противъ кои се отоманско правительство у единомъ цариградскомъ листу брани, гди се ясно показуе, да е обнародованѣ Хат-Хумаюма већ пре два месеца окончано.

Повлаченѣ пакъ саюзне войске съ турске землѣ быће на свакой начинъ знакъ за реакцію (противдѣйствованѣ) ако и не противъ реформа, а оно зацело противъ надмоћности страногъ уплява, и већ се съ много страна гласа, да враћаюћий се са запада великій везиръ Али-паша и Решид-паша намѣраваю, ставити се на чело овогъ покрета.

Изъ Цариграда дошла е у Марсель лађа „Еуфратъ“ са вѣстима, кое допиру до 11. Юнія:

„Потврѣуе се, да е г. Бутенѣвъ поставлѣнъ за рускогъ посланика при отоманской Порти и да ће князь Лабановъ быти нѣговъ посланичкій савѣтникъ.

— Французка дивизія Шаслу-Лоба спрема се, да отиде съ Крима.

— Енглези су се повукли изъ Крча 25. Мая.

— Сады на Криму има саюзничке войске само іоштъ 20.000, а 25.000 у Цариграду. За превозъ ове войске наймљене су осимъ ратны лађа и млоге трговачке.

ФРАНЦУСКА.

У Паризу 19. Юнія. Грофъ Морни поћи ће за 8 дана на свое опредѣленѣ у Петербургъ и однеће цару Александру II. знаке великогъ крста почестне легіе.

— Польски бегунцы у Французской поцепали су се на две партае.

Г. Жил-Леконтъ, познатый белетристичный дописатель „Ендепандансъ белжа“, пратиће грофа Морни-я у Петербургъ као исторіографъ, кои ће све знаменито побележити и описати. Г. Жил-Леконтъ дао е себи направити за свечаность крунисаня особито одѣло.

ЕНГЛЕСКА.

У Лондону 15. Юнія. Да саобштимъ наикнадително іоштъ нешто о чудноватомъ догађаю при прекючерашной ютреньей аудіенци кодъ краљице. — Америкацацъ онай, чіе е одѣло тако увредително у очи падало, као да е хтео силомъ показати право, да ће онъ у „својой униформи“ моћи приступа добыти. „Глобе“ вели, да е горня альина реченогъ Америкацаца додуше могла важити по понятіямъ американскимъ за комадъ какве американске чиновничке униформе, премда е та униформа у двору енглескомъ сасвимъ непозната была. Црна пакъ марама у место прописане беле и жуть нѣговъ прслукъ доиста се ніе могао подъ истымъ изговоромъ пропустити, да небы то нарушаванѣ дворски обичая (дворскогъ этикета) врло яко у очи падало. И збогъ тога е, вели „Глобе“ было неизбѣжно нужно, да дворскій церемоніен-майсторъ примѣти реченомъ господину, да нѣгово одѣло неодговара прописима, важећимъ за такове прилике.

Као што парискій „Монитеръ“ явля, ніе само г. Далакъ, американскій посланикъ, но и савъ персоналъ американскогъ посланства, оданде отишао, кадъ е многопоменутый Америкацацъ у жутомъ прслуку быо одбіенъ одъ аудіенцие. — А „Ле норъ“ шта више вели, да е тай господивъ быо чиновникъ американскогъ посланства, по имену Симпсонъ.

— Ђенераль Сиръ Виліамъ Фенвинъ Виліамсъ, (кои е у Карсу одъ Руса зароблѣнъ быо) наименованъ е за команданта у Волвиху.

ТЕЛЕГРАФСКЕ ДЕПЕШЕ.

У Цариграду 15. Юнія. Ђенераль Врангель ушао е съ войскомъ у Крчъ.

Гласа се, де е Сеферъ-паша проглашенъ за наследногъ княза единогъ Черкескогъ племена. Онъ е ушао са 15.000 войника у область Наиба тога племена и страшно га е потукао и разбіо.

Преговори о пытанияма подунавски княжества одложени су до повратка великогъ везира Али-паше.